

KIRGIZİSTAN VE TÜRKİYE'DEKİ ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK KONUSUYLA İLGİLİ TUTUM VE DAVRANIŐLARI

Prof. Dr. Cengiz YILMAZ

Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F.
cengiz.yilmaz@cbu.edu.tr

Prof. Dr. Anarkül URDALETOVA

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, İİBF, İşletme
aurdaletova@rambler.ru

Doç. Dr. Tuncer ÖZDİL

Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F.
tuncer.ozdil@cbu.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. Beran Gülçiçek TOLUN

Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F.
berangulcicek@yahoo.com

Öz

Çalışmamızın amacı Kırgızistan ve Türkiye'deki potansiyel girişimciler olan üniversite öğrencilerinin, girişimci bir kişiliğe sahip olup olmadıklarını, girişimciliği nasıl tanımladıklarını, girişimciliği kendileri için bir fırsat olarak görüp görmediklerini belirlemek ve girişimcilik dersini alıyor olmanın bu görüşler üzerindeki etkilerini araştırarak üniversitelerde verilmekte olan girişimcilik derslerinin amacına uygun ve etkin olarak verilir verilmediğinin iki ülke arasında karşılaştırmalı olarak ortaya çıkarılmasıdır. Bu amaçla Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi ve Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakülteleri öğrencilerine anket uygulanmıştır. Elde edilen anket sonuçları yorumlanmış ve öğrencilerin girişimciliğe bakış açılarındaki benzerlikler ve farklılıklar belirlenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler; Girişimcilik, Girişimcilik Eğilimleri, Girişimcilik Eğitiminin Etkinliği.

ATTITUDES AND BEHAVIORS OF THE UNIVERSITY STUDENTS TOWARDS ENTREPRENEURSHIP IN TURKEY AND KYRGYZSTAN

Abstract

The aim of our study is to determine if the university students in Turkey and Kyrgyzstan who are potential entrepreneurs have an entrepreneurial personality, how they define entrepreneurship and if they perceive entrepreneurship as an opportunity and to find out if entrepreneurship courses are given properly and effectively by studying the effects of taking entrepreneurship courses on previously determined arguments between two countries comparatively. For this purpose data collected through questionnaires from business school students in Celal Bayar University and Kyrgyz-Turkish Manas University. The survey results have been analyzed to find out the differences and similarities between the perspectives of students towards entrepreneurship.

Keywords: Entrepreneurship, Entrepreneurship Tendency, Efficiency of Entrepreneurship Education

1. Giriş

İçinde bulunduğumuz küresel ekonomik yapı, ülkelerin liberalleşmesi, bilgi teknolojileri, ulaşım ve iletişim olanakları, hizmet sektörünün gelişmesi girişimciliği teşvik eder niteliktedir. Devletin ekonomik faaliyetlerden elini çektiği ve girişimcilerin bu boşluğu doldurmalarının beklendiği günümüzde, yenilik yaratacak, hızlı değişime ayak uydurabilecek girişimcilere duyulan ihtiyaç da giderek artmaktadır. Girişimcilik ülke ekonomileri açısından önem kazanmaya başlayınca bu alanda eğitime duyulan ihtiyaç da artmıştır. Türkiye açısından bakıldığında, bireylerin ihtiyaç duyulan iş alanlarına göre eğitimlerinin verilmesi, bu alanda da çalışmalarının sağlanması ve sonra onların da girişimcilik ruhu ile kendi iş yerlerini açmaları ve böylece başka kişilere iş imkanları sağlamaları ülke ekonomisi açısından çok büyük önem taşımaktadır ve her geçen gün girişimciliğin önemi ve etkisi daha da artmaktadır.

2. Girişim ve Girişimcilik Kavramı

Girişimci, ekonomik teoride ilk kez, 18.Yüzyılın başlarında Fransız ekonomist Richard Cantillon tarafından; ‘‘henüz belirginleşmemiş bir bedelle satmak üzere üretim girdilerini ve hizmetlerini bugünden satın alan ve üreten kişi’’ olarak tanımlanmıştır (Er, 2013:77). Girişimcilik, yeterli emek ve zaman ayırarak, mali, fiziksel ve sosyal riskleri göze alarak, parasal ödüller, kişisel tatmin ve bağımsızlık elde ederek yeni bir değer yaratma süreci olarak görülmektedir (Aytaç, 2006:141).

Girişimcilik kavramını sanayi toplumunun benzer kavramları olan sermayedar, kapitalist, patron, işadamı gibi kavramlardan ayırmak gerekmektedir. Çünkü özellikle son yıllarda bu kavrama yeni bir anlam yüklenerek; insan unsuru, risk üstlenme ve piyasalaşma boyutları ile birlikte ekonomik değer yaratma özelliği ön plana çıkarılmaktadır (Durukan, 2007:35).

Literatür incelendiğinde herkes tarafından kabul görmüş tek bir girişimcilik tanımının olmadığı görülmektedir. Farklı bakış açıları ile ele alınan girişimcilik kavramı, insanların ihtiyaç duydukları mal ve hizmetleri ortaya koymak için üretim faktörlerinin bir araya getirilmesi şeklinde tanımlanabileceği gibi, değer yaratmak amacı ile fırsatları aramak ve risk üstlenmek olarak da tanımlanabilir. Kuratko (2005)'ya göre girişimcilik, zaman içerisinde uğradığı değişikliklerle birlikte iş dünyasını sonsuza dek etkileyecek bir hal olarak tüm dünya tarafından kabul görmüş ekonomiye değer katan bir kavramdır.

3. Girişimciliğin Önemi ve Avantajları

Ülkeler arasındaki sınırların öneminin azalması, iletişim ve ulaşım teknolojisindeki gelişmeler sayesinde her türlü değerın dünya çapında yayılması gibi durumlarla ortaya konan

küreselleşme olgusu, temel üretim faktörlerinden biri olan girişimciliğin büyük önem kazanmasına yol açmıştır (Karabey ve Bingöl, 2010:10).

Girişimci, ekonomik kaynakların düşük üretkenlik alanlarından yüksek alanlara aktarılma sürecinde baş aktördür; çünkü üretim kaynaklarını yeni bir tarzda birleştirerek kullanılmayan üretim faktörlerinin kullanılmasını sağlar. Ama daha önemlisi kullanılmakta olan üretim araçlarının ve mevcut girdilerinin değişik şekillerde kullanımı ile üretimi artırır (Bozkurt, 2011:10).

Hızlı değişimlerin yaşandığı günümüzde, işletmelerin varlıklarını sürdürebilmeleri ve yoğun rekabet ortamında ayakta kalabilmeleri kendilerini yenilemelerine ve sürekli değişen çevre koşullarına hızla uyum sağlayabilmelerine bağlıdır (Gürel, 2012:2).

Girişimciliğin ekonomik gelişmede önemli bir faktör olduğu birçok araştırmada vurgulanan bir husustur. Girişimcilik, işletmeciliğin ve toplumun yapısında bir değişimi başlatır ve geliştirir. Bu değişim büyümeyi ve üretimi artırır. Bu değişim ve gelişmeyi kolaylaştıran anahtar yenilikçiliktir. Yenilikçilik; hem pazar için yeni mal ve hizmetlerin geliştirilmesini sağlamakta, hem de kurulacak yeni işletmelere yatırım ilgisini tetiklemektedir (Öztürk, 2008:12).

Girişimcilik ekonomik büyüme ve kalkınmanın temel unsurudur. Yenilik ve yaratıcılığın kaynağıdır, çıkarların en üst düzeye çıkarma demektir, bu aynı zamanda toplumsal çıkarların da maksimizasyonu anlamı taşır. Girişimci bir taraftan kendi çıkarı için çalışırken, bir taraftan da toplumun çıkarlarına hizmet etmektedir (Yıldız, 2007:12).

Birçok ülke ekonomik sorunlarla boğuşmaktadır. Bunların başında istihdam sorunu vardır. Az gelişmiş ülkelerde en önemli sorunlardan birisi işsizliktir ve bu sorun yeni yatırımların yapılmamasından kaynaklanır. İşsizlikten kurtulmanın en etkin yolu kişilerin kendi işlerini kurmalarıdır. Dolayısıyla girişimci sayısı ne kadar artarsa, istihdam oranı da o kadar artacaktır. Girişimci sayısının artması toplumsal refah düzeyi ve yaşam kalitesini de artıracaktır. Girişimciler hem bilim ve teknolojiyi kullanarak, hem de bu alanlara kaynak aktararak bilim ve teknolojinin gelişmesine öncülük edeceklerdir (Önce vd, 2014:864).

Bu bağlamda girişimcilik potansiyeline sahip bireylerin sahaya çıkarılabilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu bireylerin ortaya çıkarılması ve girişimcilik ruhunun geliştirilmesi için; bireyin içinde bulunduğu sosyo-ekonomik ve kültürel yapı, aile, toplumsal davranış örüntüleri, eğitimin kalitesi, düzeyi, genel ekonomik koşullar ile devletin girişimciliğin gelişmesine ilişkin teşvik edici tutum ve uygulamaları gereklidir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde girişimci ruha sahip kişilerin yetişememesi dış kaynaklı büyümeye neden olarak, etkin bir gelişim süreci içerisine girilmesine engel olacaktır (Bozkurt vd, 2012:230).

4. Girişimciliği Engelleyen Uygulamalar

Günümüzde girişimciliği olumsuz etkileyen çok sayıda faktör bulunmaktadır. Bu faktörler arasında ilk sırada bürokratik işlemlerin fazlalılığı ve karmaşıklığı gelmektedir. Buna örnek olarak, sigorta işlemlerinin karmaşık ve uzun olması gösterilebilir. Bu nedenle sigorta işlemlerinin sadeleştirilmesi gerekir. Ayrıca ithalat ve ihracat işlerinin sadeleştirilmesi, mevzuatın uygulanmasındaki aksaklıkların giderilmesi, mevzuatı uygulayanların bilgilendirilmesi, haksız rekabetin önlenmesi girişimcinin önündeki engelleri kaldıracığından girişimciliğin gelişmesinde ve yaygınlaşmasında önemli bir rol oynayacaktır (Arıkan, 2004:178).

Yapısal anlamda; emek piyasalarındaki katılıkların yok edilmesi, vergi yapısının üretimi ve istihdamı cezalandırıcı mahiyetten çıkartılması, piyasaya giriş çıkışların daha şeffaf ve serbest olması, icra-iflas kanunlarının rekabeti engellemeyecek şekilde oluşturulması, ticaret kanunlarının girişimciliği, ortaklığı ve rekabeti destekler mahiyette olması gerekir (Güner ve Korkmaz, 2011:47).

5. Girişimcilik Eğitiminin Önemi

Günümüzde sadece teknolojiye değil ekonomik ve sosyal alanlarda da hızlı bir değişim yaşanmaktadır. Bu küresel boyuttaki değişime ayak uydurmak ve refah seviyesini arttırmak, girişimcilik olgusuna gereken önemin verilmesiyle mümkün olacaktır. Çünkü girişimcilik bireysel olarak kişilerin başarılı olmasının yanı sıra milli ekonominin gelişimine de katkıda bulunacaktır. Büyümenin motoru özel sektördür ve özel sektörü oluşturan ve yaşatanlar girişimcilerdir (Yalçıntaş, 2010:95).

Girişimcilik, insanın düşünsel emeğinin ekonomik değere dönüşmesi olarak ifade edilmekte ve üretim faktörleri arasında yer almaktadır. Girişimci sayısının arttırılması, bugün gelinen noktada gerek gelişmekte olan gerekse de gelişmiş ülkelerin tamamının ortak çözüm aradığı bir konudur. Büyüme ve istihdamın sağlanmasında; Lizbon stratejisinin başarılı olabilmesi için, genç insanların girişimci düşünce yapılarını harekete geçirmek, yenilikçi yapıdaki başlangıç firmalarını cesaretlendirmek ve girişimciliği destekleyecek bir kültürü ve iklimi yaratmak gerekmektedir. Yeni iş fikirlerinin hayata geçirilmesi ve kurulacak olan yeni işletmeler bir ekonominin büyüebilmesinin öncelikli koşuludur. Bu nedenle toplumda girişimci kişilerin sayısının arttırılması gerekmektedir (Başar vd, 2013: 3).

İnsanoğlu pek çok şeyi eğitim yoluyla öğrenir ve fark eder. Bazı tutumlar, önyargılar, davranışlar yaşamın ilk yıllarında özellikle aile içerisinde ve daha sonraki yıllarda ise okullarda ve yaşam boyunca toplum içerisinde öğrenilir. Eğitim her alanda olduğu gibi girişimcilikte de sihirli bir anahtardır, kişiler aldıkları eğitimlerle iyi bir girişimci olma

konusunda bilgi ve becerilerini arttıracak ve o ana kadar fark etmemiş oldukları konulara duyarlılık kazanacaklardır (Bozkurt, 2011:21).

6. Türk Cumhuriyetlerindeki Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimleri

Girişimcilik, her bireyde bulunmayabilen, bulunsa da benzer şekillerde ortaya çıkmayabilen bir tür davranış özelliğidir. Çünkü her bireyin davranışlarını oluşturan ve etkileyen faktörler farklılık göstermektedir. Bireysel farklılıklar ve toplumsal etkiler, girişimciliği etkileyen ana unsurlardandır.

Farklı kültürel, ekonomik yapıya ve eğitim sistemine sahip olan Türk Cumhuriyetlerindeki öğrencilerin girişimcilik eğilimleri farklı çalışmalarda incelenmiş ve çeşitli sonuçlar elde edilmiştir. Bunlardan bazılarını aşağıda değinilmiştir.

Abdullaeva(2007)'nin, Özbekistan, Azerbaycan, Kırgızistan ve Türkiye'de okuyan öğrencilerin girişimcilik özelliklerini belirlemek için yaptığı araştırma, Özbekistan'da öğrencilerin yaklaşık %60'sının girişimcilikle ilgili bir ders aldığını Azerbaycan'daki öğrencilerin %42sinin, Türkiye'de ise %29'unun girişimcilik dersini aldığını ortaya çıkarmıştır. Ayrıca girişimcilik ile ilgili kitap ve dergi okuma konularında en düşük oran Türkiye'de görülmüştür. Ancak yapılan çalışmada; alınan ders, okunan kitap gibi değişkenler bakımından en düşük düzeyde olan Türkiye'li öğrencilerin kendi işlerini kurma isteği bakımından diğer Türk Cumhuriyetleri öğrencilerine kıyasla en öne çıktıkları sonucu ortaya çıkmıştır.

Güney ve Nurmakhamatuly (2007)'nin Kazakistan ve Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesi amacı ile yaptığı araştırma sonucunda, Türk gençlerinin Kazak gençlerine nazaran kendilerini daha yapıcı, sentezci, yaratıcı gençler olarak tanımladıkları sonucu elde edilmiştir. Ayrıca çalışma, belirsizlikten kaçınan kültürler grubuna giren Kazakistan ve Türkiye'de yaşayan gençlerin kamu kuruluşunda çalışmayı tercih ettiklerini ancak, Kazak gençlerinin Türk gençlerine nazaran daha çok kamu kuruluşunda çalışmayı tercih ettiğini ortaya çıkarmıştır.

Kırgızistan ve Türkiye Manas Üniversitesi öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin değerlendirilmesi amacı ile Özdemir(2015) tarafından yapılan araştırma sonucunda, Kırgız öğrencilerinin Türk öğrencilerine göre daha büyük bir içsel denetim odağına ve bağımsızlığa sahip oldukları görülmektedir.

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini ve söz konusu eğilimi belirleyen faktörleri belirlemeyi amaçlayan çalışmada (Özden vd:2015), başarı ihtiyacı, risk alma eğilimi, yenilikçilik ile demografik ve aile

özelliklerinden babanın girişimcilik durumu ve ailede girişimci olması durumu değişkenlerinin girişimcilik üzerinde anlamlı etkilere sahip olduğu sonucu elde edilmiştir.

7. Kırgızistan ve Türkiye’deki Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilikle İlgili Görüşleri Üzerine Bir Araştırma

7.1. Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Günümüzde girişimcilik olgusu özellikle gelişmekte olan ülkeler açısından işsizlik, gelir dağılımındaki dengesizliklerin giderilmesi, istihdamın artırılması gibi makro-ekonomik sorunların çözümünde temel bir araç olarak algılanmaktadır. Bu yönüyle girişimci ve girişimcilik eğitimlerine daha çok önem verilmekte konuya olan ilgi de giderek artmaktadır. Toplumda girişimci ruha sahip, aktif, yeniliklere açık bir kitlenin yaratılması temel hedefler arasında yer almaktadır. Bu noktada potansiyel girişimci adayı konumunda olan üniversite öğrencileri konuyla ilgili ana ilgi odağını oluşturmaktadırlar. Bu düşünceyle çalışmamızda, Kırgızistan ve Türkiye’deki iktisadi ve idari bilimler alanında eğitim alan üniversite öğrencilerinin girişimci bir kişiliğe sahip olup olmadıklarının, girişimciliği nasıl tanımladıklarının, girişimciliği kendileri için bir fırsat olarak görüp görmediklerinin iki ülke arasında karşılaştırmalı olarak ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Bu yönüyle girişimciliği olumlu ve olumsuz yönde etkileyen unsurların ortaya çıkarılarak varsa kültürel farklılıkların da etkileri gözönüne alınarak her iki toplumda girişimciliğin daha da yaygınlaştırılması için neler yapılabileceği konusundaki görüş ve önerilerin de oluşturulması ayrıca hedeflenmektedir.

Burada belirtilen amaçlara ulaşabilmek için Kırgızistan’da Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi ve Türkiye’de Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerine anket uygulanmıştır. Araştırmanın anakitesini Kırgızistan ve Türkiye’deki potansiyel girişimci konumunda yer alan ekonomi ve işletmecilik eğitimi alan konuya duyarlı olması beklenen üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Bu anakitle içerisinden rastgele seçilen 296 öğrenciye sözkonusu anket uygulanmıştır. Anakitlenin tamamına ulaşamadığında, kullanılan örnek kitlenin anakitleyi temsil yeteneğiyle ilgili kuşkular her zaman geçerli olmakla birlikte burada bireysel çabalarla ulaşılabilen örnek büyüklüğünün elde edilen sonuçların istatistiksel olarak güvenilir olması bakımından yeterli olduğu düşünülmektedir. Kuşkusuz daha çok sayıda gözlemden oluşan büyük örneklerle çalışıldığında daha güvenilir sonuçlar elde edilebilecektir.

Anket sonuçlarının değerlendirilmesinde, frekans dağılım tablolarından elde edilen betimleyici istatistiklerin yanı sıra, likert ölçekli sorularda anlamlı farklılıklar “Tek Örneklem

t” testiyle, iki ülke öğrencilerinin görüş farklılıkları ise tek yönlü varyans (anova) analiziyle araştırılmıştır. Kategorik sorulara verilen cevapların ülkelere göre karşılaştırılmasında ise Ki-kare bağımsızlık testi kullanılmıştır. Ayrıca anketin içsel tutarlılığını araştırmak üzere güvenilirlik analizi de yapılmıştır.

7.2. Araştırmanın Geçerlilik ve Güvenilirliği

Anket soruları; gerek konuyla ilgili yapılan benzer araştırmalar incelenerek, gerekse de literatürün taranmasıyla elde edilen bilgilerden ve deneyimlerden yararlanılarak titizlikle hazırlanmıştır. Bu nedenle ankette kullanılan soruların çalışmada hedeflenen sonuçlara ulaşmada, araştırma hipotezlerinin desteklenmesinde yeterli ve geçerli olduğu düşünülmektedir.

Ankette sorulan sorulara verilen cevapların güvenilirliğiyle ilgili olarak, anketin içsel tutarlılığını ölçebilmek için sosyal bilimlerde yapılan araştırmalarda, likert ölçekli değişkenlerin içsel tutarlılığını tanımlamada yaygın olarak kullanılan Cronbach Alfa katsayısının hesaplanmasıyla anketin güvenilirliği araştırılmıştır. Anketteki görüş ve tutum bildiren likert ölçekli 14 soru üzerinden tüm gözlemlerin %94,6’sını kapsayacak şekilde hesaplanan Cronbach alfa katsayısı 0,690 çıkmıştır. Genel olarak 0,60 ile 0,80 arasında çıkan katsayılar oldukça güvenilir olarak değerlendirilmektedir. Katsayı bu haliyle “oldukça güvenilir” ölçeğin kullanıldığını ve anketin içsel tutarlılığının sağlandığını ifade etmektedir. Güvenilirlik analizinde anket sonuçlarının toplanabilirlik varsayımının sağlanıp sağlanmadığı Tukey eklenebilirlik testi ve likert ölçekli anket sorularına verilen cevapların homojen gruplar oluşturup oluşturmadığı, yani bireye göre önemliliği iki yönlü varyans analiziyle, soruların katılımcı bireyler tarafından aynı algılanıp algılanmadığı Hotelling’s T^2 testiyle araştırılmaktadır (Kalaycı, 2006: 404). Burada da, anket verileri için her üç test hesaplanmış ve 0,004’den küçük önem seviyelerinde ($f_{hesap}=14,130$, $p=0,000$, $f_{hesap}=804,602$, $p=0,000$, Hotelling’s $T^2=820,944$, $p=.004$) sıfır hipotezler reddedilerek, toplanabilirlik varsayımının sağlandığı, sorulara verilen cevapların birbirine göre farklı olduğu, soruların tüm katılımcılar tarafından aynı algılandığı anlaşılmış, anketin güvenilirliği bir başka yönden desteklenmiştir.

7.3. Katılımcıların Genel Özellikleri

Ankete katılan öğrencilerin genel özellikleri Tablo 1’de gösterilmektedir. Tablo 1’in incelenmesiyle de görülebileceği gibi, katılımcıların %63,5’ğini erkek öğrenciler oluşturmaktadır. %33,8 oranında öğrenci Kırgızistan’dan, %66,2 oranında öğrenci ise Türkiye’denir. %57,1 oranında öğrencinin yaşı 21-23 yaş arasında olup, 18-20 yaş arası olanların ise %33,4’tür. %88,9 oranında öğrenci ailelerini orta gelir düzeyinde aileler olarak değerlendirmektedirler. Öğrencilerin %44,3’ü girişimcilikle ilgili ders aldığını söylerken

%83,1 oranında öğrenci girişimciliğin ders olarak okutulmasını istemektedir. Tüm öğrencilerin %69,3'ü eğitimleri sırasında bir işte çalıştıklarını belirtirken %51,7'si ise kendilerine ait bir iş fikirlerinin olduğunu söylemişlerdir. %34,5 oranında öğrenci kariyer hedefi olarak kamu kesiminde çalışmayı seçerken kendi işini kurarak girişimci olmayı isteyenlerin oranı %21,3'tür. Öğrencilerin %11,5'ğu gelecekte girişimci olma olasılıklarını %80 ve üzeri olarak tanımlarken, en yüksek %26,4 oranında öğrenci ise bu olasılığı %20-%40 arası olarak belirtmiştir. %37,2 oranında öğrencinin yakın çevresinde kendi işini kuran kimse yoktur. Yakın çevrede kendi işini kuranlar arasında ise en çok 27,4 oranıyla akraba ve arkadaşlar grubu yer almıştır. Bu sonuçlara göre ankete katılan öğrencilerin daha çok orta gelirli ailelerden gelen, yaklaşık yarısının kendine ait iş fikri olan ve özel sektör veya kendi işinde çalışmayı hedefleyen ve girişimcilik eğitiminin önemli olduğunu düşünen bir kitleyi oluşturduklarını söyleyebiliriz (Tablo 1).

Ankete katılan öğrencilerin ailelerinin eğitim düzeyleri ve çalışma alanlarıyla ilgili elde edilen bilgiler Tablo 2.'de gösterilmektedir. Öğrencilerin %42,9'nun annesi ilköğretim mezunudur. Yaklaşık yarısı (%49,1) ise lise ve lisans eğitimi alırken babalarda ilköğretim mezunu olma oranı %35,8'e düşmekte ve lise ve lisans eğitimi alanların oranı ise %55'e yaklaşmaktadır. %51,4 oranında öğrencinin annesi bir işte çalışmıyorken, babası özel sektörde çalışan veya kendi işini yapanların oranı ise %51,4'tür. Buradan öğrencilerin ailelerinin genelde orta eğitimli kendi işini yapan veya özel sektörde çalışan aileler olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 2).

7.4. Katılımcıların Girişimci Kişilik Özellikleri İlgili Görüşleri

Ankete katılan öğrencilere girişimci kişilik özellikleriyle ilgili sorular sorulmuş ve bu sorulara cevaplar 1: kesinlikle katılmıyorum, 5: kesinlikle katılıyorum olacak şekilde 1 ve 5 arasında puan vermeleri suretiyle alınmıştır. Her bir soruya verilen puanların ortalamaları ve standart sapmaları verilen puan sayıları (n) Tablo 3'de gösterilmektedir. Oluşturulan ölçekte 3 puan tam ortada kalan puandır. İki uç nokta arasında kararsız seçeneğini oluşturan 3 puana göre ortalamalar arasındaki farkların istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı tek örneklem "t" testiyle araştırılmış ve elde edilen önem seviyesi olasılıkları da Tablo 3'de verilmiştir.

Ankette girişimci kişilik özellikleriyle ilgili katılımcılara 14 tane soru sorulmuştur. Bu sorulardan 3 tanesi dışında diğer tüm sorularda %1,4'ten küçük önem seviyelerinde anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Anlamlı farklılık elde edilemeyen 7 no'lu "Sürekli yeni girişimler peşinde koşarım", 8 no'lu "Bir iş kurmayı ancak iyi bir iş bulamadığımda düşünürüm" ve 11 no'lu "Hayatımın sonuna kadar yetecek paraya sahip olsaydım, kendi işimi kurmaktansa ev,

arsa gibi gelir getiren alanlara yatırım yaparak kira ve faiz geliriyle yaşardım.” ifadelerinde katılımcılar “kararsız” kalmışlardır. Bunlar dışındaki ifadelerden sadece 4 no’lu “Eğer bir işte başarısız olursam, vazgeçerim.” ifadesinde 3’ten küçük ortalama elde edilmiştir. Yani öğrenciler bu görüşü desteklememiş, katılmama yönlü görüş belirtmişlerdir. Bunlar dışındaki tüm ifadelerde elde edilen ortalamalar anlamlı farklılık gösteren 3’ten büyük ortalamalardır.

Bu sonuçlara göre öğrenciler, kişilik olarak liderlik, kesin kararlılık, yeni fikirler üretme, üretkenlik, aile desteği alma, bilgi ve sermayeye ulaşabilme yeteneklerine sahip olduklarını düşünmekte ve yapılacak işle ilgili teknik bilginin gerekli ve önemli olduğuna inandıklarını belirtmektedirler (Tablo 3).

7.5. Ülkelere Göre Girişimci Kişilik Özelliklerine Verilen Önem

Girişimci kişilik özellikleriyle ilgili sorulan sorulara verilen cevapların ülkeye göre farklılık gösterip göstermediği (anova) tek yönlü varyans analiziyle araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 4’de gösterilmektedir. Elde edilen sonuçlara göre 14 sorudan 1, 5, 9, 11 ve 12 no’lu ifadelerde anlamlı farklılık elde edilememiştir. Bunlar dışındaki tüm sorularda %9,4’ten küçük önem seviyelerinde anlamlı farklılık elde edilmiştir. Anlamlı farklılık elde edilmeyen ifadeler; 1 no’lu “Kendi işimi kurabilmek için gerekli olan liderlik yeteneklerine sahip olduğumu düşünüyorum.”, 5 no’lu “Yeni iş fikirleri üretebilirim”, 9 no’lu “Bir iş kurmak istersem ailem beni destekler.”, 11 no’lu “Hayatımın sonuna kadar yetecek paraya sahip olsaydım, kendi işimi kurmaktansa ev, arsa gibi gelir getiren alanlara yatırım yaparak kira ve faiz geliriyle yaşardım.” ve 12 no’lu “Herkesin yapılamaz dediği bir işi yapmanın yollarını ararım.” İfadelerinde her iki ülke öğrencileri de katılım yönlü aynı şekilde düşünmektedirler.

Anlamlı farklılık elde edilen ifadelerden 3, 7, ve 8 no’lu ifadelerde ortalamalar ters yönlü çıkmıştır. Yani 3 no’lu “Ailemin kendi işimi kurmam gerektiğini düşündüğüne inanıyorum.”, 7 no’lu “Sürekli yeni girişimler peşinde koşarım” ifadelerinde Türk öğrenciler katılmama yönlü görüş belirtirken, Kırgız öğrenciler katılım yani destekleme yönlü görüş belirtmişlerdir. 8 no’lu “Bir iş kurmayı ancak iyi bir iş bulamadığımda düşünürüm” ifadesinde ise tam tersi olacak şekilde Kırgız öğrenciler katılma, destekleme yönlü görüş belirtirken Türk öğrenciler katılmama yönlü görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre Kırgız öğrenciler sürekli yeni girişimler peşinde koşan daha çok aile desteğine sahip grubu oluştururken Türk öğrenciler bu konularda kararsız kalan veya bu yönde düşünmeyen grubu oluşturmaktadırlar. İşsiz kalındığında girişimci olma düşüncesi ise, Türk öğrenciler tarafından desteklenirken, Kırgız öğrenciler tarafından desteklenmemiştir. Aynı yönlü ama anlamlı farklılık elde edilen kalan ifadelerde ise, “Eğer bir işte başarısız olursam, vazgeçerim” ifadesinde her iki grup katılmama yönlü görüş

belirtirken burada Türk öğrencilerin ortalaması daha küçük çıkmıştır. 13 no'lu “Kendi işini kuracak kişilerin belirgin bir teknoloji ve bilgi birikimine sahip olması gerektiğini düşünüyorum” ifadesinde her iki grup katılım yönlü görüş belirtirken Türk öğrencilerin ortalaması daha büyük çıkarken yani bu görüş daha çok desteklenirken, diğer tüm ifadelerde Kırgız öğrencilerin görüşleri Türk öğrencilere göre daha yüksek ortalamalı olarak elde edilmiştir (Tablo 4).

7.6. Girişimci Olmayı Etkileyen Unsurlara Verilen Önem

Çalışmamızda kişinin bireysel olarak girişimci olmasını olumlu ve olumsuz yönde etkileyen unsurlarla ilgili öğrencilere görüşleri sorulmuştur. Girişimci olmayı destekleyen unsurlar ve engelleyen unsurlar maddeler halinde sıralanarak en önemli üç tane unsurun sıralanması istenmiştir. Elde edilen sonuçlar Tablo 5’te gösterilmiştir.

Kişinin girişimci olmasını olumlu etkilediği düşünülen unsurlar içerisinde 1. sırada önemli gösterilen ilk iki unsur; %42,9 ve %21,3'lük oranlarla “risk alabilme” ve “daha çok kazanma isteği” olmuştur. 2. sırada önemli gösterilen ilk iki unsur; %20,3'lük paylarla “insan ilişkilerini kullanma isteği” ve “kontrolün kendinde olmasını isteme” olmuştur. Bunu izleyen ikinci sıradaki unsur yine %16,6'lık payla “risk alabilme” unsuru olmuştur. 3. sırada önemli unsurlar içerisinde ise ilk iki unsur %22,6 oranıyla “daha çok kazanma isteği” ve %19,9'lük payla “kontrolün kendinde olmasını isteme” unsurları olmuştur (Tablo 5). %78,7 oranla “Başkalarına iş imkanı yaratma”, %76,7 oranla “Lisans eğitiminde öğrendiklerini uygulama” ve %70,9 oranla “özerklik ihtiyacı” en az önemsenen unsurlar olmuşlardır. Kişinin girişimci olmasını olumsuz etkileyen nedenlerle ilgili olarak 1. sırada önemsenen ilk üç unsur “riskin yüksek olması”, “sermaye yetersizliği” ve “kişinin işin gerektirdiği yetenek ve sorumluluğa sahip olmaması” unsurları olmuştur. 2. sırada en çok önemsenen unsurlar ise, ilk sırada önemsenenlerde ikinci ve üçüncü sırada olan unsurlar; “sermaye yetersizliği” ve “kişinin işin gerektirdiği yetenek ve sorumluluğa sahip olmaması” unsurları olmuştur. Bunu izleyen üçüncü unsur “kişinin yöneticilik yeteneğinin olmaması, profesyonel davranmaması” unsuru olmuştur. 3.sırada önemsenen olumsuz nedenler incelendiğinde ise, ilk üç sırayı alan unsurlar; “Kişinin girişimcilik konusunda yeterli bilgiye sahip olmaması”, 2. sırada da önemsenen unsur olan “yöneticilik yeteneğinin olmaması ve profesyonel davranmama” ve “kişinin yeterli sermayeye sahip olmaması” olmuştur. Sermaye yetersizliği her üç sıralamada da çok önemsenen unsurlar içinde yer almıştır. Burada da sıralama dışında kalma oranlarına baktığımızda; “kişinin girişimci olmak için kendisini genç ve yaşlı hissetmesi” unsurlarıyla

“başkalarına patronluk yapamama” unsuru en az önemsenen girişimciliği olumsuz yönde etkileyen unsurlar içinde yer almışlardır (Tablo 5).

Öğrencilerin girişimciliği inisiyatif kullanma, kaynakları pratiğe dönüştürme, sosyal ekonomik mekanizmaların organizasyonu, risk üstlenme ve başarısızlığı göze alma özellikleri yönünden değerlendirmeleri istenmiştir. Bu unsurlarla ilgili ankette yapılan tanımlamalardan en önemli üç tanesini sıralamak suretiyle alınan cevapların frekans dağılımları Tablo 5’de verilmiştir. 1. ve 2. sırada en çok önemsenen unsur risk üstlenme olmuştur. Kaynakları pratiğe dönüştürme ve başarısızlığı göze alma 2. ve 3. sıralarda en çok önemsenen unsurlardır. İnisiyatif kullanma ve sosyal ve ekonomik mekanizmaların organizasyonu unsurları ise %60 civarı oranlarla derecelendirme dışında kalan yani önemsenmeyen unsurlar olmuştur (Tablo 5).

7.7. Girişimciliği Destekleyen ve Engellenen Uygulamalarla İlgili Görüşler

Öğrencilerden ekonomik yaşamda yer alan bazı uygulamaların girişimciliğe destek olma ve engelleme bakımından değerlendirilmesi istenmiştir. Bu amaçla ankette tanımlanan günlük yaşamda karşılaştığımız değişik uygulamaların eğer girişimciliği destekliyorsa işaretlenmesi aksi halde boş bırakılması istenmiştir.

Girişimciliği destekleyen her bir uygulamayla ilgili “girişimciliği destekliyor” anlamındaki verilen cevapların frekans dağılımlarıyla girişimciliği engellediği düşünülen uygulamalarla ilgili “girişimciliği engelliyor” anlamında verilen cevapların frekans dağılımları Tablo 6’da verilmektedir.

Girişimciliği desteklediği düşünülen uygulamalara verilen cevapların oranları incelendiğinde tüm oranlar %12,5 ile %56,4 arasında değişmektedir. Girişimciliği olumlu yönde etkilediği düşünülen en yüksek orana sahip ilk üç faktör; Kamusal teşvikler (%56,4), Yeni buluş ve girişimleri destekleme birimlerinin kurulması(%52,7) ve girişimcilik eğitimlerinin yaygınlaştırılması (%48,3) ve %47,6’lık yakın oranla vergi indirimleri ve taksitlendirme unsurları olmuştur. En az önemsenen unsur ise, %12,5 payla enflasyon muhasebesi uygulamaları olmuştur (Tablo 6).

Girişimciliği engellediği düşünülen uygulamalarla ilgili olarak elde edilen oranlar %14,2 ile %71,3 aralığında değişmektedir. Burada da en yüksek orana sahip ilk dört faktör; sermaye yetersizliği (%71,3), eğitim düzeyinin düşüklüğü (%50,3), haksız rekabetin varlığı (%43,9) ve %43,2’lik yakın oranla girişimciliğe yatkın kişilerin azlığı olmuştur. Burada da en az önemsenen birbirine yakın en düşük orana sahip iki unsur; %14,2 sigorta işlemlerinin karmaşıklığı ve %13,9 İhracat ve İthalat işlemlerinin karmaşıklığı olmuştur (Tablo 6).

7.8. Öğrencilerin Girişimcilik Kavramının İçeriğiyle İlgili Görüşleri

Öğrencilerin “girişimcilik” kavramını nasıl algıladıklarını anlayabilmek için girişimcilikle ilgili verilen tanımlamaları değerlendirmeleri istenmiştir. Elde edilen sonuçlar Tablo 7’de gösterilmektedir.

Katılımcılar %44,6’lık payla girişimciyi, “Zaman ve çaba harcayarak farklı değerler üreten, çeşitli riskleri üstlenen ve sonunda maddi ya da manevi karşılık alan kişidir” olarak tanımlamışlardır. İkinci olarak %11,1’lik payla girişimciyi “Yenilik yapan ve yeni teknoloji geliştiren kimsedir.” olarak değerlendirmişlerdir. En düşük %1-2 civarında paylarla “Piyasa ekonomisinin vazgeçilmez unsurudur.” ve “Ekonomik refahın oluşmasında başrol oynayan kişidir.” tanımlamaları gelmektedir (Tablo 7).

8. Sonuç

Günümüzde farklı boyutlarda da olsa, hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülke ekonomileri yüksek enflasyon, işsizlik, yoksulluk, dengesiz gelir dağılımı gibi birçok sosyoekonomik problemle karşı karşıyadır. Devletler ve uluslararası kuruluşlar bu ve benzer sorunların çözümü için sürekli çaba sarfetmekte, yeni yeni plan ve politikalar üretmeye çalışmaktadırlar. Bu sorunların çözümünde girişimcilik olgusu önemli bir yere sahip olup, işsizlikle mücadelede, hızlı ekonomik büyüme ve kalkınmanın sağlanmasında, yeni fikirlerin üretilerek bunların ekonomik hayata kazandırılmasında girişimciliğe özel bir önem verilmektedir. Artık devletler toplumda sosyal dönüşümü sağlayarak girişimci bir kültür, girişimci ekonomi yaratma çabasındadırlar. Bu kapsamda toplumda girişimciliğe dayalı bir kültürün oluşturulmasına ve girişimci ruha sahip bireylerin yetiştirilmesine daha da çok önem verilmektedir. Bu yönüyle başta üniversiteler olmak üzere konuyla ilgili tüm eğitim kurumları ve diğer kamu kuruluşları girişimcilik eğitimlerine ve girişimciliği özendiren, kolaylaştıran uygulamalara yönelmektedirler.

Bu düşüncelerle Kırgızistan ve Türkiye’deki potansiyel girişimci konumunda yer alan üniversite öğrencileri üzerinde bir araştırma yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, Vergi indirimi ve kamusal teşvikler girişimciliği en çok özendiren uygulamalar olarak görülmüş, girişimcilikten caydırıcı özellikler; sermaye yetersizliği ve düşük eğitim düzeyi olarak gösterilmiştir. Öğrenciler, kişilik olarak liderlik, kesin kararlılık, yeni fikirler üretme, üretkenlik, aile desteği alma, bilgi ve sermayeye ulaşabilme yeteneklerine sahip olduklarını düşünmekte ve girişimcilikte yapılacak işle ilgili teknik bilginin gerekli ve önemli olduğuna inandıklarını belirtmişlerdir. Kırgız öğrenciler Türk öğrencilere göre daha çok sürekli yeni girişimler peşinde koşan, aile desteğine sahip grubu oluşturmuşlardır. Kişinin girişimci olmasını

etkileyen kişisel özellikler içerisinde risk alabilme ve daha çok kazanma isteği en çok önemsenen özellikler olurken, liderlik yeteneklerine sahip olmama, profesyonel davranmama, yüksek riskin varlığı kişinin girişimci olmasını engelleyen unsurlar olarak gösterilmiştir. Kamusal teşvikler, vergi indirimleri, yeniliklerin desteklenmesi ve girişimcilik eğitimlerinin yaygınlaştırılmasının girişimciliği olumlu yönde etkileyeceği belirtilirken, sermaye yetersizliği, haksız rekabetin varlığı ve eğitim düzeyinin düşük olması girişimciliğin önündeki engeller olarak gösterilmiştir. Sınırlı sürede sınırlı imkanlarla yapılan çalışmanın daha geniş olarak uygulanmasıyla daha da ilginç sonuçların elde edilebileceğini belirtmeliyiz.

Tablo 1: Katılımcıların Genel Özellikleri

Değişkenler	Frek.	%Pay	Frek.	%Pay	Frek.	%Pay	Frek.	%Pay	Frek.	%Pay	Toplam	
Cinsiyet	Erkek		Kadın								295	
	188	63,5	107	36,1								
Ülke	Kırgızistan		Türkiye								296	
	100	33,8	196	66,2								
Yaş	18-20 arası		21-23		24 yaş ve üzeri						296	
	99	33,4	169	57,1	28	9,5						
Gelir Düzeyi	Alt Gelir		Orta Gelir		Üst Gelir						294	
	21	7,1	263	88,9	10	3,4						
Girişimcilik dersi aldınız mı?	Evet		Hayır		Başka derslerde kısmen değinildi						294	
	131	44,3	99	33,4	64	21,6						
Girişimcilik dersi olmalı mı?	Evet		Hayır		Kararsız						296	
	246	83,1	12	4,1	38	12,8						
Eğitiminiz sırasında işte çalıştınız mı?	Evet		Hayır								294	
	205	69,3	89	30,1								
Kendinize ait bir iş fikriniz var mı?	Evet		Hayır								295	
	153	51,7	142	48,0								
Kariyer hedefiniz nedir?	Kendi işini kurma		Özel sektörde çalışma		Kamuda çalışma		Lisansüstü eğitim					292
	63	21,3	69	23,3	102	34,5	58	19,6				
On yıl içinde girişimci olma olasılığımız?	%20'den az		%20-%40 arası		%40-%60 arası		%60-%80 arası		%80-üzeri		294	
	51	17,2	78	26,4	66	22,3	65	22,0	34	11,5		
Yakın çevrede kendi işini kuran var mı?	Hayır		Anne		Baba		Kardeş		Akraba-arkadaş		291	
	110	37,2	18	6,1	69	23,3	13	4,4	81	27,4		

Tablo 2. Katılımcıların Ailelerinin Eğitim Durumları ve Çalışma Alanları

	Anne		Baba		Toplam
	Frekans	%Pay	Frekans	%Pay	
Eğitim Durumu					
İlköğretim	127	42,9	106	35,8	233
Lise	85	28,7	85	28,7	170
Lisans	60	20,3	72	24,3	132
Lisansüstü	22	7,4	25	8,4	47
Çalışılan Alan					
Kamu	33	11,1	48	16,2	81
Özel Sektör	43	14,5	65	22,0	108
Serbest Meslek	28	9,5	87	29,4	115
Emekli	37	12,5	73	24,7	110
Çalışmıyor	152	51,4	12	4,1	164

Tablo 3. Girişimci Kişilik Özellikleri Puan Ortalamaları ve “Kararsız=3 Puanına Göre Test Sonuçları

İfadeler	n	Ortalama	Standart sapma	Önem Seviyesi
1.Kendi işimi kurabilmek için gerekli olan liderlik yeteneklerine sahip olduğumu düşünüyorum.	294	3,7857	1,01776	,000
2.Kendi işimi kurmak için boş zamanlarımda yeni iş fikirleri üretirim	294	3,1837	1,14493	,006
3.Ailemin kendi işimi kurmam gerektiğini düşündüğüne inanıyorum.	292	3,1781	1,23625	,014
4.Eğer bir işte başarısız olursam, vazgeçerim	294	2,2755	1,16356	,000
5.Yeni iş fikirleri üretebilirim.	293	3,8294	,96775	,000
6.Kendi işimi kurmak için gerekli olan sermayeyi bulabilirim.	294	3,2619	1,05939	,000
7.Sürekli yeni girişimler peşinde koşarım.	292	3,0342	1,07719	,587
8.Bir iş kurmayı ancak iyi bir iş bulamadığımda düşünürüm.	290	2,9000	1,32072	,198
9.Bir iş kurmak istersem, ailem beni destekler.	293	4,1160	1,00692	,000
10.Kendimi bir girişimci gibi hissediyorum	289	3,4325	1,09121	,000
11.Hayatımın sonuna kadar yetecek paraya sahip olsaydım, kendi işimi kurmaktansa ev, arsa gibi gelir getiren alanlara yatırım yaparak kira ve faiz geliriyle yaşardım.	294	3,0306	1,44846	,717
12.Herkesin yapılamaz dediği bir işi yapmanın yollarını ararım.	293	3,6928	1,08595	,000
13.Kendi işini kuracak kişilerin belirgin bir teknoloji ve bilgi birikimine sahip olması gerektiğini düşünüyorum.	293	4,2218	,91146	,000
14.Kendi işimi kurmamda bana yardımcı olabilecek bilgilere erişebileceğimi düşünüyorum.	294	4,0204	,88576	,000

Tablo 4. Ülkelere göre Girişimci Kişilik Özellikleri Puan Ortalamaları Test Sonuçları

İfadeler	Ortalamalar		Önem Seviyesi
	Türkiye	Kırgızistan	
1.Kendi işimi kurabilmek için gerekli olan liderlik yeteneklerine sahip olduğumu düşünüyorum.	3,8112	3,7347	,544
2.Kendi işimi kurmak için boş zamanlarımda yeni iş fikirleri üretirim	3,0204	3,5102	,000
3.Ailemin kendi işimi kurmam gerektiğini düşündüğüne inanıyorum.	2,9745	3,5938	,000
4.Eğer bir işte başarısız olursam, vazgeçerim	2,0510	2,7245	,000
5.Yeni iş fikirleri üretebilirim.	3,8163	3,8557	,744
6.Kendi işimi kurmak için gerekli olan sermayeyi bulabilirim.	3,1122	3,5612	,001
7.Sürekli yeni girişimler peşinde koşarım	2,9227	3,2551	,013
8.Bir iş kurmayı ancak iyi bir iş bulamadığımda düşünürüm	3,0570	2,5876	,004
9.Bir iş kurmak istersem, ailem beni destekler	4,1786	3,9897	,131
10.Kendimi bir girişimci gibi hissediyorum	3,3505	3,6000	,068
11.Hayatımın sonuna kadar yetecek paraya sahip olsaydım, kendi işimi kurmaktansa ev, arsa gibi gelir getiren alanlara yatırım yaparak kira ve faiz geliriyle yaşadım.	3,0102	3,0714	,733
12.Herkesin yapılamaz dediği bir işi yapmanın yollarını ararım.	3,6462	3,7857	,300
13.Kendi işini kuracak kişilerin belirgin bir teknoloji ve bilgi birikimine sahip olması gerektiğini düşünüyorum	4,3622	3,9381	,000
14.Kendi işimi kurmamda bana yardımcı olabilecek bilgilere erişebileceğimi düşünüyorum	3,9592	4,1429	,094

Tablo 5: Kişinin Girişimci Olmasını Etkileyen Usurlara Verilen Önem

İfadeler	1.Sırada Önemli		2.Sırada Önemli		3.Sırada Önemli		Sıralama Dışı	
	f	%Pay	f	%Pay	f	%Pay	f	%Pay
Kişinin Girişimci Olmasını Olumlu Yönde Etkileyen Usurlara Verilen Önem								
1.Daha çok kazanma isteği	63	21,3	45	15,2	67	22,6	121	40,9
2.İnsan ilişkilerini kullanma isteği	27	9,1	60	20,3	39	13,2	170	57,4
3.Lisans eğitiminde öğrendiklerini uygulama	15	5,1	28	9,5	26	8,8	227	76,7
4.Risk alabilme	127	42,9	49	16,6	33	11,1	87	29,4
5.Başkalarına iş imkanı yaratma isteği	10	3,4	18	6,1	35	11,8	233	78,7
6.Özerklik ihtiyacı	26	8,8	32	10,8	28	9,5	210	70,9
7.Kontrolün kendisinde olmasını istemesi	23	7,8	60	20,3	59	19,9	154	52,0
Kişinin Girişimci Olmasını Olumsuz Yönde Etkileyen Usurlara Verilen Önem								
1.Riskin yüksek olması	88	29,7	25	8,4	34	11,5	149	50,3
2.Başkalarına patronluk yapamama	21	7,1	17	5,7	15	5,1	243	82,1
3.Kişinin girişimcilik için kendini genç hissetmesi	11	3,7	12	4,1	14	4,7	259	87,5
4.Kişinin girişimcilik için kendini yaşlı hissetmesi	8	2,7	9	3,0	7	2,4	272	91,9
5.Kişinin iş sahibi olmanın gerektirdiği yetenek ve sorumluluğa sahip olmaması	51	17,2	56	18,9	26	8,8	163	55,1
6.Kişinin iş hayatının zorluklarına ve stresine dayanma gücüne sahip olmaması,	23	7,8	42	14,2	31	10,5	200	67,6
7.Kişinin yeterli sermayeye sahip bulunmaması,	52	17,6	55	18,6	47	15,9	142	48,0
8.Kişinin girişim konusunda yeterli bilgi	30	10,1	37	12,5	57	19,3	172	58,1

ve beceriye sahip olmaması,									
9.Kişinin yöneticilik yeteneğinin olmaması, profesyonel davranmaması	17	5,7	38	12,8	50	16,9	191	64,5	
Girişimciliğin temel unsurlarına verilen önem									
1.İnisiyatif kullanma	61	20,6	23	7,8	39	13,2	173	58,4	
2.Kaynakları pratiğe dönüştürme	53	17,9	70	23,6	67	22,6	106	35,8	
3.Sosyal ve ekonomik mekanizmaların organizasyonu	33	11,1	44	14,9	40	13,5	179	60,5	
4.Risk üstlenme	122	41,2	72	24,3	39	13,2	63	21,3	
5.Başarısızlığı göze alma	28	9,5	70	23,6	77	26,0	121	40,9	

Tablo 6. Girişimciliği Destekleyen ve Engelleyen Uygulamalara Verilen Önem

İfadeler	İfadenin işaretlendiği durum	
	Frekans	% Pay
Girişimciliği Destekleyen Uygulamalara Verilen Önem		
1.Vergi indirimi ve vergi taksitlendirilmesi uygulaması	141	47,6
2.Risk sermayesi sisteminin kurulması	117	39,5
3.Yeni girişimciler için faizlerin sübvansiyonu	107	36,1
4.Enflasyon muhasebesi uygulaması	37	12,5
5.Bankaların yeni buluşları kredilendirmesi	129	43,6
6.Kamusal teşvikler	167	56,4
7.Toplumun girişim ve girişimcilik hakkında bilgilendirilmesi	104	35,1
8.Yeni buluşların ödüllendirilerek özendirilmesi ve girişim alanı olarak uygulanması	118	39,9
9.Yeni buluş ve girişimleri destekleme birimlerinin kurulması	156	52,7
10.Girişim eğitiminin yaygınlaştırılması ve eğitim veren kuruluşların desteklenmesi	143	48,3
11.Girişim klinikleri kurulması yeni girişimcilere yeni iş fikirleri verilmesi	127	42,9
Girişimciliği Engelleyen Uygulamalara Verilen Önem		
1.Eğitim düzeyinin düşük olması	149	50,3
2.Girişimciliğe yatkın kişilerin azlığı	128	43,2
3.Başkaları için çalışmanın tercih edilmesi	95	32,1
4.Yeterli sermaye olmaması	211	71,3
5.Bürokratik işlemlerin fazlalığı ve karmaşıklığı	123	41,6
6.Vergi işlemlerinin zorluğu ve verginin yüksekliği	110	37,2
7.Sigorta işlemlerinin karmaşık ve uzun olması	42	14,2
8.İthalat ve ihracat işlerinin karmaşıklığı	41	13,9
9.Rekabet yoğunluğu	111	37,5
10.Haksız rekabetin oluşu	130	43,9

Tablo 7. Katılımcıların Girişimciliği Tanımlayan İfadelerle İlgili Görüşleri

Girişimciliği tanımlayan ifadeler	İfadenin işaretlendiği durum	
	Frekans	% Pay
1.Hayatını idame ettirmek için arayış içerisinde olan hür kimselerdir.	15	5,1
2.Sermaye sahibinden ayrı risk üstlenen kişidir.	25	8,4
3.Yenilik yapan ve yeni teknoloji geliştiren kimsedir.	33	11,1
4.Fırsatları en üst düzeye çıkaran kişidir.	28	9,5
5.Zaman ve çaba harcayarak farklı değerler üreten, çeşitli riskleri üstlenen ve sonunda maddi ya da manevi karşılık alan kişidir.	132	44,6
6.Elindeki kaynakları düşük verimlilik alanlarından, yüksek verimlilik alanlarına aktaran ve orada tutmayı başarabilen kişidir.	23	7,8
7.Piyasa ekonomisinin vazgeçilmez unsurudur.	7	2,4
8.ekonomik refahın oluşmasında başrol oynayan kişidir.	2	,7
9.Belli güdülerle hareket eden, bir şey elde etmeyi ya da bir şeye ulaşmaya ihtiyaç duyan, başarmak için çalışan veya başkalarının emri altına girmekten kaçınan kişidir.	27	9,1

Kaynakça

- Abdullaeva, F. (2007). Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri ve İş Değerleri: Kırgızistan, Özbekistan, Azerbaycan ve Türkiye Karşılaştırılması, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans tezi.
- Arıkan, S. (2004). Girişimcilik Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular, Ankara, Siyasal Kitabevi
- Aytaç, Ö. (2006). "Girişimcilik: Sosyo-Kültürel Bir Perspektif, Dumlupınar Üniversitesi sosyal bilimler dergisi, Sayı 15, ss:139-160
- Başar, M., Ürper, Y., Tosunoğlu, B. T. (2013). Girişimcilik, Anadolu üniversitesi yayını no: 3002
- Bozkurt, Ö. Ç. (2011). Dünya'da ve Türkiye'de girişimcilik eğitimi: Başarılı Girişimciler ve Öğretim Üyelerinden Öneriler, Detay Yayıncılık, İstanbul.
- Bozkurt, Ö.,Kalkan, A., Koyuncu, O., Alparlan, A. M., (2012). "Türkiye'de Girişimciliğin Gelişimi:Girişimciler üzerinde nitel bir araştırma", Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü DergisiYıl: 2012/1, Sayı:15, ss:229-247
- Durukan, T., (2007). "Dünden Bugüne Girişimcilik ve 21. Yüzyılda Girişimciliğin Önemi" Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 4(1), 25-37
- Er, P.H. (2013). "Girişimcilik ve Yenilikçilik Kavramlarının İktisadi Düşüncedeki Yeri: Joseph A. Schumpeter", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi • 29 / 2013
- Güler, B. K. (2012). Sosyal Girişimciliği Etkileyen Faktörlerin Analizi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi
- Güner H. ve Korkmaz, A. (2011). "İstihdamın Arttırılmasında Girişimciliğin Önemi:Girişimcilik Destekleme Modeli Olarak İŞGEM'LER", Çalışma İlişkileri Dergisi, Cilt 2, Sayı 1, ss: 42-65
- Güney, S. ve Nurmakhmatuly, A. (2007). "Kültürün Girişimciliğe Etkisi: Kazakistan ve Türkiye Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Kültürlerarası Araştırma", Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt 10 Sayı 18, ss.62-86
- Kalaycı Ş. (Ed) (2006). SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, Asil Yayın Dağıtım, 2. Baskı, Ankara.
- Karabey, C. N. ve Bingöl, D. (2010). Girişimciliğin Başlangıcı Olarak Fırsat Tanımlama", YönetimDergisi, Sayı, 67, : ss:9-31
- Kuratko, D. (2005). "The Emergence of Entrepreneurship Education: Development, Trends and Challanges.
- Önce, A. G., Marangoz, M., Erboy, N. (2014). "Ekonomik Büyüme ve Kalkınmada Girişimciliğin Rolü ve Önemi"International conference on eurasian economies 2014, ss:862-873

- Özdemir, L. (2015). “Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Sosyo-Demografik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi”, Suleyman Demirel University The Journal of Faculty of Economics and Administrative Sciences , Vol.20, No.1, ss.:41-65.
- Özden, K., Temurlenk, S., Başar, S. (2008). “Girişimcilik Eğilimi: Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi Öğrencileri üzerine bir Araştırma” , Review of Social, Economic & Business Studies., Vol. 11/12, pp:1-20.
- Yalçıntaş, M. (2010). “Çağımızda girişimcilik”, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi (5:1) 2010, ss:95-99 Journal of Entrepreneurship and Development
- Yıldız, S. (2007). Girişimcilik, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Yüksek Lisans Projesi